

Course: Small Business Management

week11 - Basic Concepts of Business Ethics

Souphanouvong University, Lao PDR

Stamy OUNPHOUVONG

Stamy@su.edu.la

ວິຊາ ການບໍລິຫານທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ

ອາທິດທີ 11

ແນວຄິດເບື້ອງຕົ້ນກ່ຽວກັບຈະລິຍະທຳທາງທຸລະກິດ

ມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງ

ສະຕາມິ ອຸ່ນຜູວົງ

ບົດທີ 8 (Chapter 8)

ແນວຄິດເບື້ອງຕົ້ນກ່ຽວກັບຈະລິຍະທຳທາງທຸລະກິດ

Basic Concepts of Business Ethics

ທົບທວນຄືນ (Review)

- 1) ສະພາບການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງທຶນ ໃນ ສປປ ລາວເປັນຄືແນວໃດ?
- 2) ປະເພດຂອງທຶນໃນການປະກອບທຸລະກິດມີຫຍັງແດ່?
- 3) ຂັ້ນຕອນວາງແຜນໂຄງການປະກອບມີຫຍັງແດ່?

1

ຈາລິຍະທຳທາງທຸລະກິດເບື້ອງຕົ້ນ

ຈາລິຍະທຳທາງທຸລະກິດເບື້ອງຕົ້ນ

- ◆ ຈາລິຍະທຳທາງທຸລະກິດມີຄຳຫຼັກ 2 ຄຳຄື: ຈັນຍາບັນ ແລະ ທຸລະກິດ
- ◆ ທຸລະກິດ ຈະແມ່ນການປະຕິບັດກ່ຽວກັບການຄ້າຂາຍ ຫຼື ກິດຈະກຳອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຖະການ, ເປັນການປະກອບອາຊີບໃນຂະແໜງການຕ່າງໆເຊັ່ນ: ການຄ້າ, ການຜະລິດ, ການບໍລິການ ແລະ ອື່ນໆ
- ◆ ຈັນຍາບັນແມ່ນການກວດສອບໂຄງສ້າງຂອງວິທີການທີ່ນັກທຸລະກິດ ແລະ ສະຖາບັນປະຕິບັດກ່ຽວກັບການຄ້າ. ຫຼື ຈາລິຍະທຳທາງທຸລະກິດຄື ບັນທັດຖານ (Norm) ທີ່ມາປະຍຸກໃຊ້ໃນອົງກອນ

ຈັນຍາບັນທາງທຸລະກິດ

- ◆ ຈັນຍາບັນທາງທຸລະກິດຫມາຍເຖິງຫຼັກການທາງສິນທຳທີ່ນຳພາການປະຕິບັດ ແລະ ການຕັດສິນໃຈຂອງບໍລິສັດ. ກວມເອົາວິທີການທີ່ທຸລະກິດພົວພັນກັບພະນັກງານ, ລູກຄ້າ, ນັກລົງທຶນ, ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມທັງຫມົດ.
- ◆ ຈັນຍາບັນຂອງທຸລະກິດບໍ່ພຽງແຕ່ກ່ຽວກັບການປະຕິບັດຕາມກົດຫມາຍ, ແຕ່ຍັງກ່ຽວກັບການດຳເນີນການທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ເປັນທຳ, ເຖິງແມ່ນວ່າບໍ່ໄດ້ຖືກບັງຄັບຊັດເຈນໂດຍກົດລະບຽບ.

ເປັນຫຍັງ ຈັນຍາບັນ ທາງທຸລະກິດຈຶ່ງສໍາຄັນ

Why are Business Ethics Important?

- ◆ ສ້າງຄວາມໄວ້ວາງໃຈ ແລະ ຊື່ສຽງ: ພຶດຕິກຳດ້ານຈັນຍາບັນສິ່ງເສີມຄວາມໄວ້ວາງໃຈ ແລະ ຄວາມສັດຊື່ຈາກລູກຄ້າ, ພະນັກງານ, ນັກລົງທຶນ ແລະ ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ.
- ◆ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ: ການປະພຶດດ້ານຈັນຍາບັນຊ່ວຍໃຫ້ບໍລິສັດຫຼີກເວັ້ນບັນຫາທາງດ້ານກົດໝາຍ, ການປັບໄຫມ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ຊື່ສຽງ.

ເປັນຫຍັງ ຈັນຍາບັນ ທາງທຸລະກິດຈຶ່ງສໍາຄັນ

Why are Business Ethics Important?

- ◆ ສ້າງສະພາບແວດລ້ອມການເຮັດວຽກໃນທາງບວກ: ສະຖານທີ່ເຮັດວຽກທີ່ມີຈັນຍາບັນ ມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະມີຄວາມສຸກ, ມີຜົນຜະລິດ ແລະ ມີລາຍໄດ້ທີ່ດີ.
- ◆ ປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ອະນາຄົດທີ່ຍືນຍົງ: ທຸລະກິດທີ່ຈັດລໍາດັບຄວາມສໍາຄັນດ້ານຈັນຍາບັນແມ່ນມັກຈະພິຈາລະນາຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມແລະສັງຄົມ.

ຈາລິຍະທຳທາງທຸລະກິດຄວາມສຳຄັນ ແລະ ປະໂຫຍດ

- ❖ ຈາລິຍະທຳທາງທຸລະກິດເປັນເລື່ອງສຳຄັນທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ອົງກອນການດຳເນີນທຸລະກິດຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃຫ້ກັບລູກຄ້າ ພະນັກງານ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍ ເຊິ່ງນຳໄປສູ່ການເຕີບໂຕ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງອົງກອນໄລຍະຍາວ

ສັງຄົມກຳນົດໃຫ້ທຸລະກິດຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ທາງຈາລິຍະທຳ

- ◆ ສັງຄົມມັກຈະກຳນົດວ່າທຸລະກິດມີໄວ້ເພື່ອສ້າງກຳໄລ ຫຼື ເພື່ອສັງຄົມ
- ◆ ອົງກອນຕ້ອງສະແຫວງຫາກຳໄລຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ
- ◆ ຄຸນຄ່າຈາລິຍະທຳທີ່ລັດຖະບານປູກຝັງ
- ◆ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຈະລິຍະທຳວິຊາຊີບ

ຄຸນຄ່າຈາລິຍະທຳທີ່ລັດຖະບານປຸກຝັງ

- ◆ ມີລະບຽບວິໄນ ເຄົາລົບລະບຽບກົດໝາຍ
- ◆ ມີຄວາມຮັກຊາດ, ສາສະໜາ
- ◆ ມີການປະຫຍັດ ແລະ ການອອມ
- ◆ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຂະຫຍັນໝັ້ນພຽນ

ຜົນປະໂຫຍດຂອງຈະລິຍະທຳວິຊາຊີບ

- ◆ ມີປະສິດຕິພາບ, ເປັນຄົນດີ, ເປັນຄົນເກັ່ງ
- ◆ ມີຄວາມເປັນທຳໃນການໃຫ້ບໍລິການວິຊາການ
- ◆ ມີກຽດມີສັກສີເປັນທີ່ຍອມຮັບ

ສາເຫດທີ່ອົງກອນທຸລະກິດມີບັນຫາດ້ານຈາລິຍະທຳ

- ◆ ຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ
- ◆ ຄ່ານິຍົມສ່ວນຕົວທີ່ຄັດກັບເປົ້າໝາຍອົງກອນ
- ◆ ຄ່ານິຍົມ ຫຼື ທັດສະນະຂອງຜູ້ບໍລິຫານ
- ◆ ຄວາມກົດດັນດ້ານການແຂ່ງຂັນ
- ◆ ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງວັດທະນະທຳ

2

ຄຸນລັກສະນະຈາລິຍະທຳໃນສັງຄົມລາວ

ຄຸນລັກສະນະຈາລິຍະທຳໃນສັງຄົມລາວ

- ◇ ເກງໃຈຄົນອື່ນ, ມີຄວາມອົດທົນສູງ, ບໍ່ມັກໂຕ້ແຍ້ງ, ເປັນຄົນຍື່ມແຍ້ມ, ບໍ່ຄ່ອຍມັກໃຫ້ຄຳຄິດເຫັນ
- ◇ ມີສັດຈະວາຈາ
- ◇ ມີຄວາມຊື່ສັດ
- ◇ ຮູ້ຈັກໃຫ້ກຽດຜູ້ອື່ນ
- ◇ ຮັກສັນຕິຄວາມສະຫງົບ
- ◇ ມີນ້ຳໃຈເອື້ອເພື່ອແຜ່, ແບ່ງປັນ
- ◇ ເຄົາລົບຜູ້ອາວຸໂສ
- ◇ ມີຄວາມກະຕັນຍູ
- ◇ ມີຄວາມອ່ອນນ້ອມຖ່ອມຕົນ

3

ຈາລິຍະທຳຜູ້ບໍລິຫານ, ພະນັກງານ

ຈາລິຍະທຳຜູ້ບໍລິຫານ (1)

- ◆ ມີຄວາມມຸ່ງໝັ້ນເຮັດວຽກເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງອົງກອນ
- ◆ ມີເມດຕາກະລຸນາ
- ◆ ເປັນແບບຢ່າງທີ່ດີ
- ◆ ຕົງເວລາ
- ◆ ບໍ່ຍ້າຍອກສີ່ໂກງ

ຈາລິຍະທຳຜູ້ບໍລິຫານ (2)

- ◆ ມີຄວາມຍຸດຕິກຳ
- ◆ ກະຕືລືລົ້ນ, ຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດເວລາ
- ◆ ບໍ່ໃຊ້ສິດອຳນາດ
- ◆ ສຸພາບອ່ອນໂຍນ, ມີຄວາມສຸຂຸມ ແລະ ຄວບຄຸມອາລົມ
- ◆ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ຈາລິຍະທຳກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບຜູ້ບໍລິຫານ

- ◆ ນະໂຍບາຍອົງກອນ
- ◆ ດ້ານການຈ້າງງານ
- ◆ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສັງຄົມ
- ◆ ສິ່ງແວດລ້ອມ
- ◆ ສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງພະນັກງານ

ຈາລິຍະທຳກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບຜູ້ ບໍລິຫານ

◆ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສັງຄົມ

- ◆ ເຄົາລົບສິດທິມະນຸດ
- ◆ ຮ່ວມພັດທະນາຊຸມຊົນ ແລະ ສັງຄົມເຊັ່ນ: ການສະໜັບສະໜູນ ການສຶກສາ, ວັດທະນະທຳ, ເສດຖະກິດ, ສິ່ງເສີມກິດຈະກຳທາງ ສັງຄົມຕ່າງໆ
- ◆ ການຄຸ້ມຄອງກິດຈະການທີ່ດີ
- ◆ ການປະກອບທຸລະກິດດ້ວຍຄວາມເປັນທຳ
- ◆ ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ກັບຜູ້ບໍລິໂພກ

Source of image: <https://storyset.com/illustration/human-rights-day/pana>

ຈາລິຍະທຳກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບຜູ້ ບໍລິຫານ

◇ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ

◇ ປ້ອງກັນບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ

◇ ອານຸລັກທຳມະຊາດ

Resource of image: <https://storyset.com/illustration/loss-of-biodiversity/bro>

ຈາລິຍະທຳຂອງພະນັກງານ

1. ຈາລິຍະທຳຂອງພະນັກງານຕໍ່ອົງກອນ
2. ຈາລິຍະທຳຂອງພະນັກງານຕໍ່ທຸລະກິດ
3. ຈາລິຍະທຳຂອງພະນັກງານຕໍ່ສັງຄົມ

4

ຫຼັກການພື້ນຖານຂອງຈາລິຍະທຳທາງທຸລະກິດ

ຫຼັກການພື້ນຖານຂອງຈຳລິຍະທຳທາງທຸລະກິດ

1

ຄວາມຊື່ສັດ

ການປະຕິບັດດ້ວຍຄວາມ
ຖືກຕ້ອງ ໂປ່ງໃສ ແລະ ເຊື່ອຖື
ໄດ້

2

ຄວາມຍຸດຕິທຳ

ປະຕິບັດຕໍ່ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນ
ເສຍຢ່າງເທົ່າທຽມ

3

ຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ການຮັບຜິດຕໍ່ຜົນກະທົບຂອງ
ການຕັດສິນໃຈ ແລະ ການກະ
ທຳ

4

ຄວາມເຄົາລົບ

ການໃຫ້ກຽດ ແລະ ປະຕິບັດຕໍ່
ຜູ້ອື່ນດ້ວຍຄວາມເຄົາລົບ

ການຕັດສິນໃຈດ້ານຈາລິຍະທຳໃນອົງກອນ

ການກຳນົດບັນຫາ	ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ	ການປະເມີນທາງເລືອກ
ພິຈາລະນາວ່າມີປະເດັນຈາລິຍະທຳ ຫຼື ບໍ່ ທີ່ຕ້ອງຕັດສິນໃຈ	ລວບລວມ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງຢ່າງຮອບດ້ານ	ພິຈາລະນາທາງເລືອກທີ່ມີ ແລະ ປະ ເມີນຜົນກະທົບດ້ານຈາລິຍະທຳ

ຄວາມຂັດແຍ້ງທາງຈາລິຍະທຳໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ

1

ຜົນປະໂຫຍດທັບຊ້ອນ

ການສະແຫວງຫາຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວໃນທາງທີ່ຂັດແຍ້ງກັບຜົນປະໂຫຍດຂອງອົງກອນ

2

ການລະເມີດສິດທິຊົນ

ການປະຕິບັດທີ່ລະເມີດສິດທິຂອງພະນັກງານ ຫຼື ຜູ້ມີສ່ວນໄດ້

3

ການຂີ້ໂກງ ຫຼື ສໍ້ລາດບັງຫຼວງ

ການໃຊ້ຕຳແໜ່ງໜ້າທີ່ໃນທາງທີ່ຜິດເພື່ອສະແຫວງຫາຜົນປະໂຫຍດ

Resource of image: <https://www.pexels.com/photo/a-woman-standing-in-front-of-the-group-7640822/>

ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສັງຄົມຂອງອົງກອນ

ສິ່ງແວດລ້ອມ

ການໃຊ້
ຊັບພະຍາກອນ
ຢ່າງຍິ່ງຢືນ ແລະ
ຫຼຸດຜົນກະທົບ
ທາງສິ່ງແວດລ້ອມ

ຊຸມຊົນ

ການມີສ່ວນຮ່ວມ
ແລະ ການສະໜັບ
ສະໜູນການ
ພັດທະນາຊຸມຊົນ

ພະນັກງານ

ການເບິ່ງແຍງ
ແລະ ການສ້າງ
ຄວາມຜູກຜັນ
ຂອງພະນັກງານ

ການກຸສົນ

ການມີສ່ວນຮ່ວມ
ໃນກິດຈະກຳເພື່ອ
ສັງຄົມ ແລະ ການ
ກຸສົນ

ການສ້າງວັດທະນາທຳອົງກອນທີ່ຍືດໝັ້ນໃນຈາລິຍະທຳ

1

ຄວາມມຸ່ງໝັ້ນ

ຜູ້ບໍລິຫານຕ້ອງສະແດງຄວາມມຸ່ງໝັ້ນ
ໃນການປະພຶດຕົນເປັນແບບຢ່າງທີ່ດີ

2

ການສື່ສານ

ສ້າງການຮຽນຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈໃນຈະຮິຍະທຳທີ່ອົງກອນຍືດຖື

3

ການພັດທະນາພະນັກງານ

ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ສົ່ງເສີມພຶດຕິກຳ
ຕາມຫຼັກຈາລິຍະທຳ

ກໍລະນີສືກສາ ແລະ ແນວທາງປະຕິບັດທີ່ດີ

Resource of image:

https://en.wikipedia.org/wiki/Bic_%28company%29

BIC

ຜະລິດປາກາທີ່ໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນກັບສິດທິມະນຸດຍະຊົນ
ແລະ ຄວາມຍິ່ງຍົນ

ກໍລະນີສື່ກາສາ ແລະ ແນວທາງປະຕິບັດທີ່ດີ

Starbucks

ຜູ້ນຳທຸລະກິດກາເຟທີ່ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບຈາ
ລິຍະທຳ ແລະ ສັງຄົມ

Resource of image:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Starbucks>

ກໍລະນີສືກສາ ແລະ ແນວທາງປະຕິບັດທີ່ດີ

Lao Brewery Company

ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບວັດທະນະທຳ ແລະ ສັງຄົມ

Lao Brewery

Resource of image: <https://en.wikipedia.org/wiki/Starbucks>

ຄວາມທ້າທາຍ ແລະ ແນວທາງການພັດທະນາຈາ ລິຍະທຳທາງທຸລະກິດ

ຄວາມທ້າທາຍ

ແນວທາງການແກ້ໄຂ

ການຜູກຂາດ ແລະ ການແຂ່ງຂັນທີ່ບໍ່ເປັນທຳ

ສ້າງກົດລະບຽບ ແລະ ສົ່ງເສີມການແຂ່ງຂັນຢ່າງ
ເປັນທຳ

ການຮັບຮູ້ ແລະ ການນຳໄປປະຕິບັດຈາລິ
ຍະທຳຂອງພະນັກງານ

ມີການຈັດທຳຈາລິຍະທຳອົງກອນ ແລະ ການຝຶກ
ອົບຮົມຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ

ການສ້າງຄວາມສົມດູນລະຫວ່າງຜົນກຳໄລ
ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ສ້າງທັດສະນະຄະຕິວ່າຈາລິຍະທຳເປັນປັດໄຈສູ່
ຄວາມສຳເລັດທີ່ຍິ່ງຍືນ

ວຽກບ້ານ/Home work

- 1) ຈາລິຍະທຳທາງທຸລະກິດໝາຍເຖິງຫຍັງ?
- 2) ຄຸນລັກສະນະຈາລິຍະທຳໃນສັງຄົມລາວມີຄືແນວໃດ?
- 3) ຈາລິຍະທຳຜູ້ບໍລິຫານ, ພະນັກງານປະກອບມີຫຍັງແດ່?
- 4) ຫຼັກການພື້ນຖານຂອງຈາລິຍະທຳທາງທຸລະກິດມີຫຍັງແດ່?

Reference

- ◇ Thongvanh, S. (2007). *Small Business Management*. published by the Faculty of Economics and Business Management, National University.
- ◇ SAYBOUNHUENG, S. (2019). *Business Ethics*. published by the Souphanouvong University.

ຂອບໃຈ Thank you